

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Yritysten ympäristövastuu ja vastuullisuusviestintä

**Kristina Leppälä, KTT, Itä-Suomen yliopiston kauppätieteiden laitos,
innovaatiojohtaminen**

Kristina.leppala@uef.fi

Sisältö

1. Mistä vastuullisuusajatus rakentuu?
2. Mitä on yritysten ympäristövastuu ja vastuullisuusviestintä?
3. Miten viherpesun tunnistaa?

Kristina Leppälä

- KTT, tutkijana Itä-Suomen yliopistolla
- Pitkä kokemus tuotekehityksessä
 - Ja aika pitkä kokemus terveydenhuollossa
- UEF:llä CICAT25-hankkeessa -> kiertotaloutta
 - Joka toinen keskiviikko -> virtuaaliaamukahvit, tervetuloa!
- Opetan vastuullisuutta
- Julkaisutoimintaa vastuullisuusteoista

Mistä vastullisuus- ajatus rakentuu?

UEF// University of Eastern Finland

Kuva © Kristina Leppälä

ESG-ajattelua pohjalle

- Ympäristö (environment)
- Ihmiset (society)
- Yhteiskunta (governance)

Termit

- Vastuullisuusviestintää
- Vastuullista viestintää

Tiedetään enemmän, yritetään tehdä oikein – mikä menee pieleen?

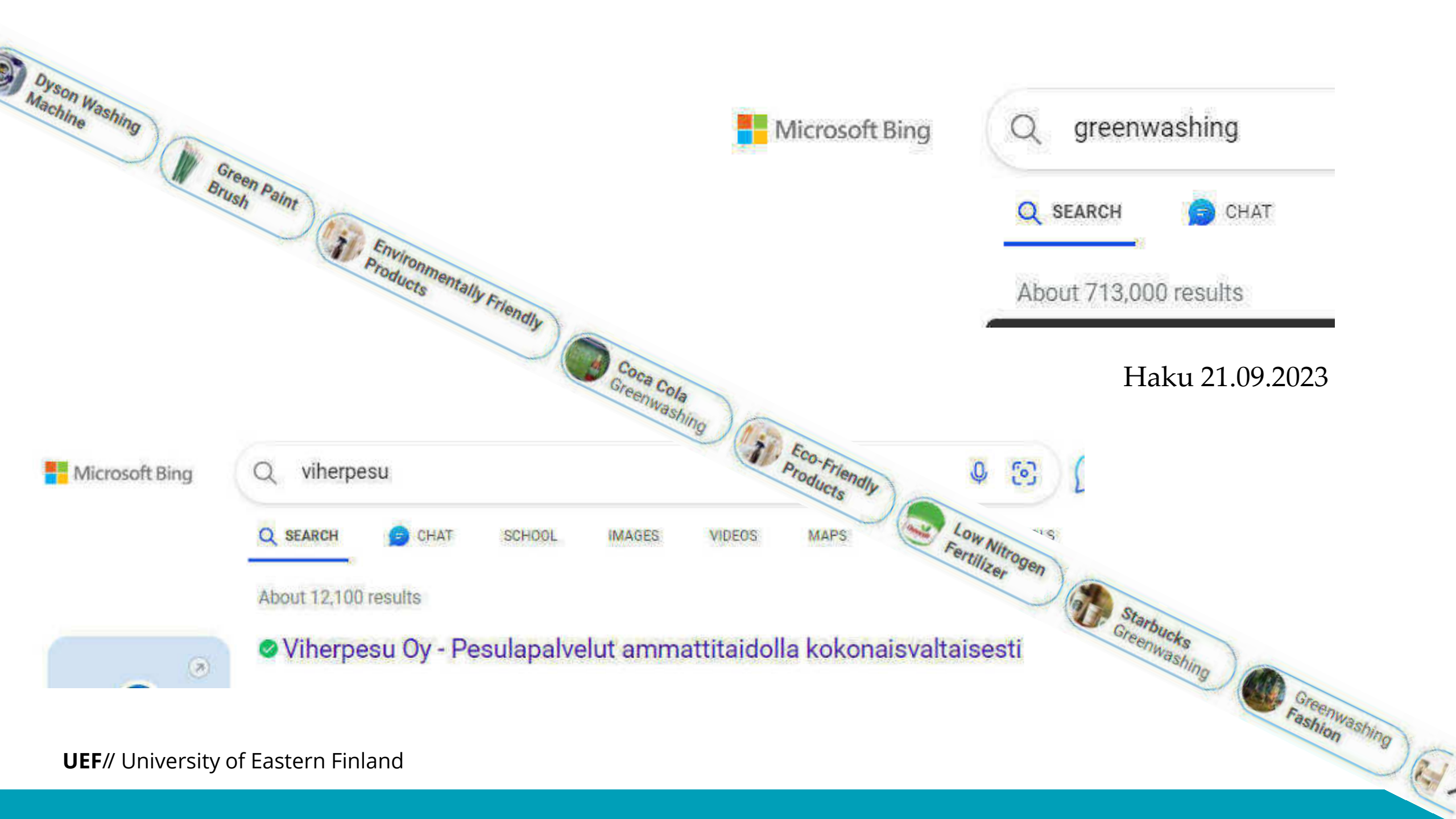
VIHERPESU

Superficial sustainability/greenness
only image-creation

Viherpesu

- Tulee sanasta “Greenwashing”,
 - Greenwashing-sanan juuret ovat sanassa Whitewashing
 - Vrt. sinikaaripesu, sinipesu....
 - Pinnallista ympäristöystävällisyyttä, joka ei ulotu mainintaa tai retoriikkaa syvemmälle.
 - Harhaanjohtavaa mielikuvaa tai väärää/vääristettyä tietoa markoinnissa, myynnissä tai raportoinneissa.
 - Voi myös koskea toimintatapoja, operaatioita
-

Microsoft Bing

greenwashing

SEARCH

CHAT

About 713,000 results

Haku 21.09.2023

Microsoft Bing

viherpesu

SEARCH

CHAT

SCHOOL

IMAGES

VIDEOS

MAPS

About 12,100 results

✓ Viherpesu Oy - Pesulapalvelut ammattitaidolla kokonaisvaltaisesti

Ensin on hyvä muistaa

- Kaikki viherpesu ei ole tahallista
- Pitää olla erityisen tarkkana, kun puhutaan vastuullisuudesta
 - 3 osa-aluetta; kaikki osapuolet mukana
 - Varovainen, ettei johdeta harhaan
- Viherpesun juuret voivat olla syvempiä kuin itse viesti
- Usein tavalliset kansalaiset tunnistavat viherpesun

Viherpesusyyte

- Kova syyte – maine, tuote, brändi, työntekijät, asiakkaat
 - Mahdollinen luottamuksen menettäminen oli lopputulos mikä hyvänsä
- Voi olla, että on ollut hyvä aie tai luulo, että symbolinen ele on riittävää tekemään vastuulliseksi toimijaksi
- Houkuttelevaa käyttää tiettyjä sanoja tai sanoa jotain, mitä ei tarvita
- Viitata väärin perustein – haluat aidosti osoittaa jotain

Miten viherpesua tunnustetaan?

sustainability

Article

An Integrated Framework to Assess Greenwashing

Noémi Nemes ¹, Stephen J. Scanlan ² , Pete Smith ³ , Tone Smith ⁴, Melissa Aronczyk ⁵, Stephanie Hill ⁶, Simon L. Lewis ⁷, A. Wren Montgomery ⁸, Francesco N. Tubiello ⁹ and Doreen Stabinsky ^{10,*}

Artikkeli vuodelta 2022 ja löytyy
DOI: 10.3390/8su1484431

22.9.2023

13

10 varoitusmerkkiä viherpesusta

1. Kyseenalaisia sertifikaatteja tai etikettejä

- Euroopan sisällä on 230 vastuullisuusetikettiä ja 100 vihreää etikettiä – eikä yhdenmukaisuutta niiden kesken
- (EU [Green claims \(europa.eu\)](https://europa.eu))

EU tutkimusraportti:

Tarkistettu 232 aktiivista eko-etikettiä EU:n sisällä ja samalla tarkistettu verifikaation ja sertifiointin aspekteja ja saatu selville, että lähes puolet etiketeistä oli käytetty väärin perustein.

EUR-lex Document 52023PC0166
ISO26000

Mitä etiketti oikeastaan tarkoittaa

Kuva: Greenwash: what it is and how not to fall for it | Greenpeace UK

2. Epämääräisyys

- [Proposal for a Directive on green claims \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e3000420/1/162222main_en.pdf)
- Out of the 344 sustainability claims assessed, authorities considered that in over half of the cases (**57.5%**), **the trader did not provide sufficient elements allowing for judgement of the claim's accuracy**. In many cases, authorities had **difficulties identifying whether the claim covered the whole product or only one of its components (50%), whether it referred to the company or only certain products (36%) and which stage of the products lifecycle it covered (75%)**
- EUR-lex Document 52023PC0166

3. Tyhjät väitteet ja/tai käytännöt

- Kovasti kritiikkiä saanut CO2-kompensaatio
- Akkumineraalien lähde
- Vaatekierrätysväitteet
- jne

4. Selektiivinen kertominen

- Firma kertoo jotain hyvää, mutta ei kerro koko tarinaa

Esimerkiksi

Tuotteen X:n muovit ovat 75% uusiomuovia

Silti muovia

Ei kerrota muiden osien alkuperää tai koko tuotantoketjun tietoja

Esimerkki Nager it:sta

The Fair Mouse

[Datasheet](#)

At first glance, our mouse differs from other office mice because it has a scroll wheel made of wood. But what makes it unique is its sustainability: The mouse is produced regionally in an integration workshop in Regensburg under very [fair](#) conditions, i.e. without exploitation and child labor. When selecting suppliers for the individual components, the social aspect is in the foreground. By publishing the entire [supply chain](#) on the Internet, this is comprehensible for everyone.

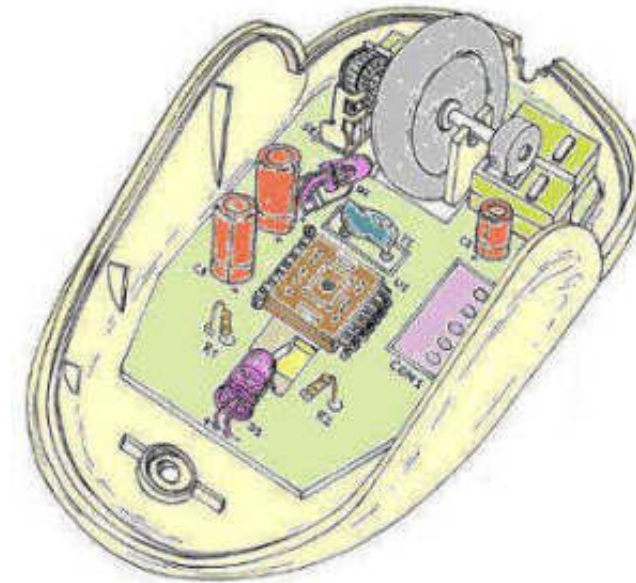

We are also breaking new ground in the choice of materials, not only with the scroll wheel made of home wood. The housing is based on sugar cane instead of petroleum as usual. [Details](#)

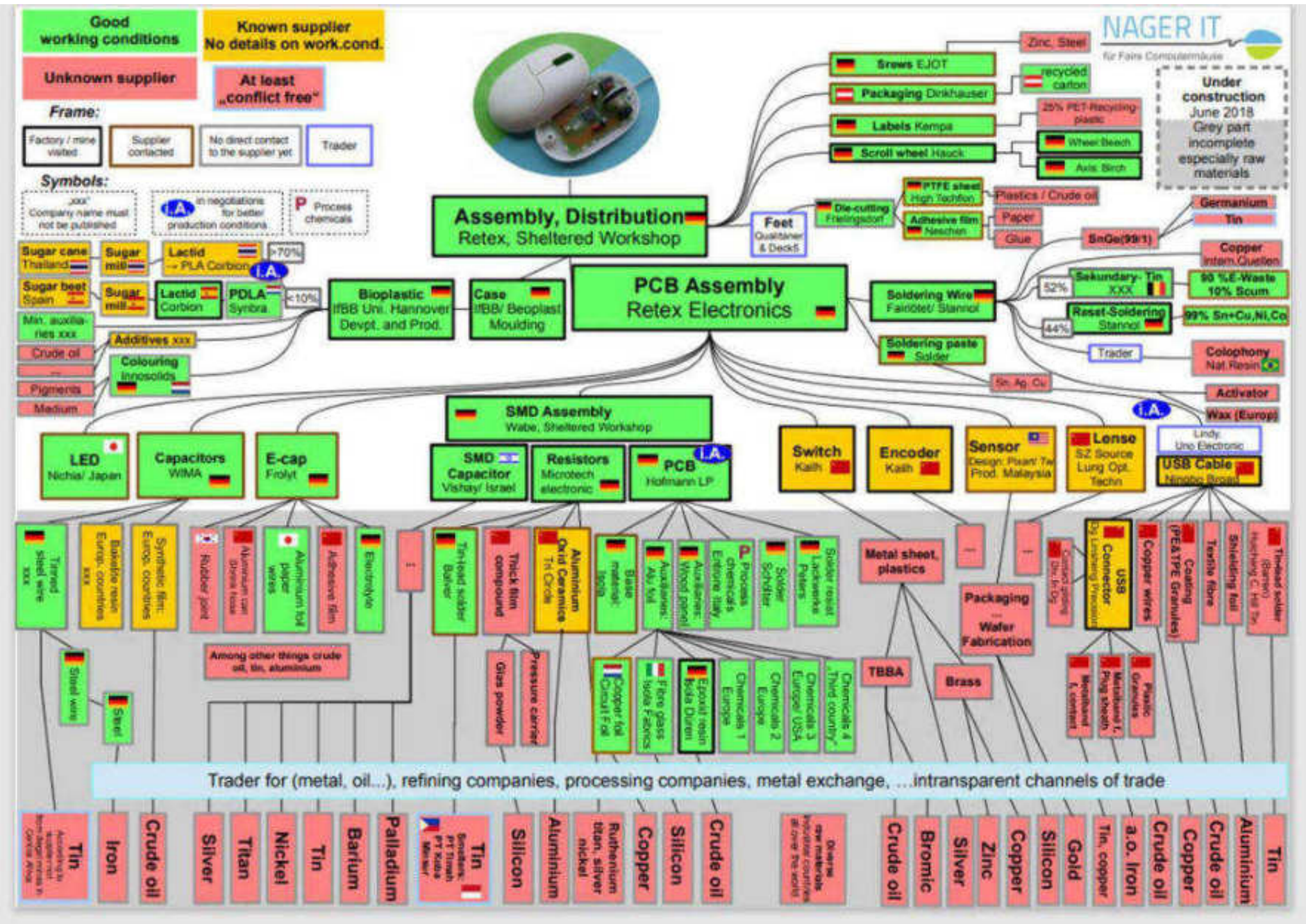
We purchase our recycled solder wire from Fairloetet. [Details](#)

In addition, our mouse is easy to repair, all individual parts are available from us. This makes Nager IT an absolute pioneer in the IT industry when it comes to sustainability.

Hyvä esimerkki vastuullisuudesta

Interactive graphic of a computer mouse

Nager-
it:n
sivut

5. Jargonia – tyhjiä sanoja

[Eco Words - 370 Words Related to Eco \(relatedwords.io\)](https://relatedwords.io)

- Ekoystävällinen, vihreä, bio-, Alpine.
 - Luomu, Kotimaista, Perinteinen, Alkuperäinen
-
- Esimerkki: kirjo kananmunissa
 - Virike, luomu, vapaa, Omega
-
- Tarinankerrontaa -> uusi trendi

6. Käyännöt eivät vastaa väitteitä

7. Polittinen vääntö

- Huonojen uutisten minimointia
- Aitous
 - ESG-viestintä esim. tupakkatehtaalta
- SoMe-markkinointi
 - Pikamuoti
 - Kaikki muoti
 - Esim. Michael Kors: oma henkilökohtainan muoti versus brändi ja myyminen

JCDecaux

**Climate
change
doesn't do
borders.**

So in the UK, we're helping
to plant 2 million trees which
will lock in 1.25 million tonnes
of carbon over their lifetime.

Search [HSBC Sustainability](#)

HSBC UK

| Opening up a world of opportunity

Esimerkki: Shell= 1-2% maailman CO2-päästöistä aiheutuu Shellin aktiviteeteista

- Shell kysyi SoMe-kanavissaan seuraajilta, mitä he aikovat tehdä, jotta CO2-päästöt vähentyvät. (2020)

SUSTAINABLE FUTURE

Dutch court rules oil giant Shell must cut carbon emissions by 45% by 2030 in landmark case

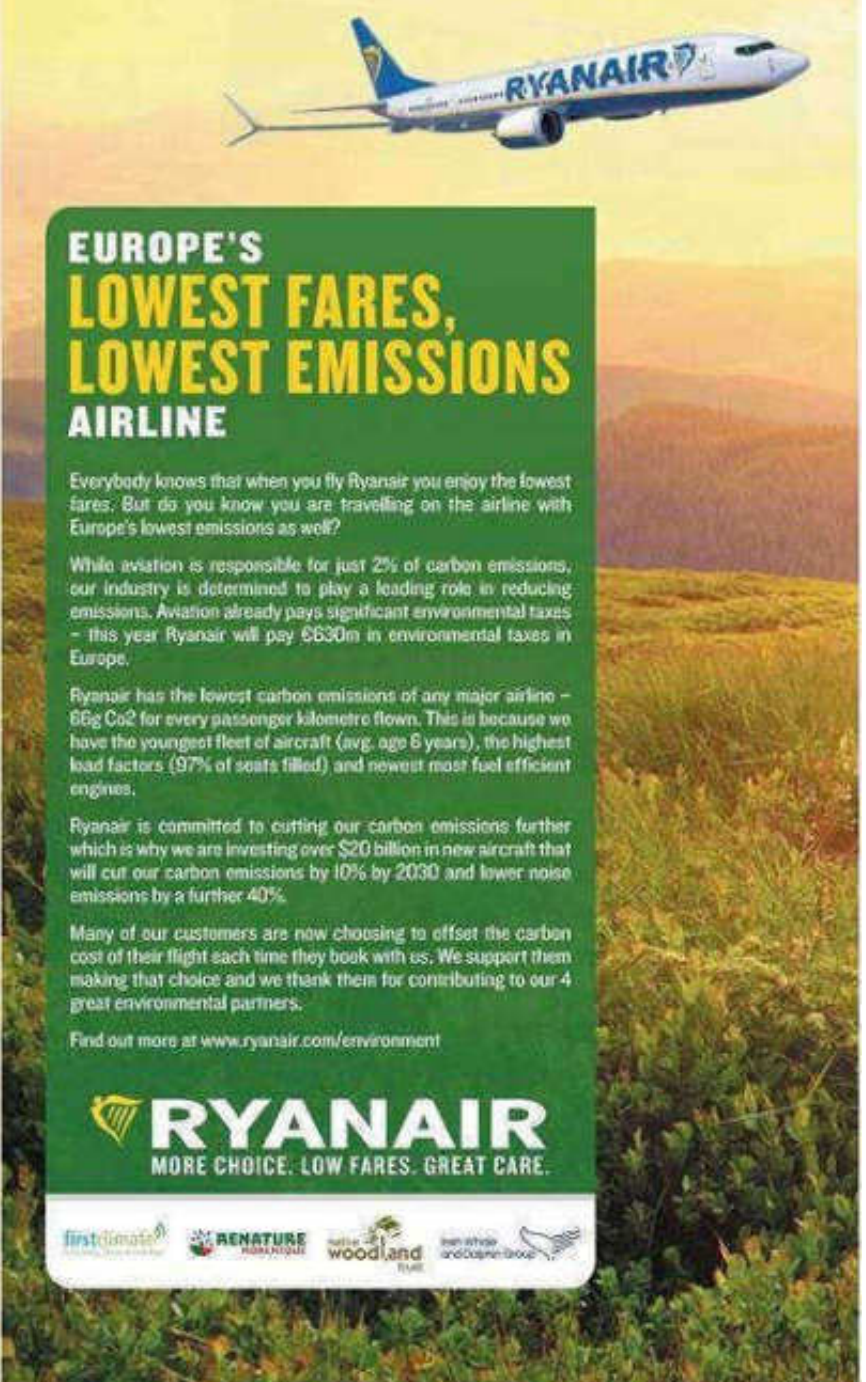
PUBLISHED WED, MAY 26 2021 9:44 AM EDT / UPDATED WED, MAY 26 2021 1:17 PM EDT

<https://www.cnn.com/2021/05/26/dutch-court-rules-oil-giant-shell-must-cut-carbon-emissions-by-45percent-by-2030-in-landmark-case.html>

8. Ei todisteita

- Väitetään jotain, mutta ei anneta todisteita tai todisteet ovat vääriä

**EUROPE'S
LOWEST FARES,
LOWEST EMISSIONS
AIRLINE**

Everybody knows that when you fly Ryanair you enjoy the lowest fares. But do you know you are travelling on the airline with Europe's lowest emissions as well?

While aviation is responsible for just 2% of carbon emissions, our industry is determined to play a leading role in reducing emissions. Aviation already pays significant environmental taxes - This year Ryanair will pay €630m in environmental taxes in Europe.

Ryanair has the lowest carbon emissions of any major airline - 66g Co2 for every passenger kilometre flown. This is because we have the youngest fleet of aircraft (avg. age 6 years), the highest load factors (97% of seats filled) and newest most fuel efficient engines.

Ryanair is committed to cutting our carbon emissions further which is why we are investing over \$20 billion in new aircraft that will cut our carbon emissions by 10% by 2030 and lower noise emissions by a further 40%.

Many of our customers are now choosing to offset the carbon cost of their flight each time they book with us. We support them making that choice and we thank them for contributing to our 4 great environmental partners.

Find out more at www.ryanair.com/environment

RYANAIR
MORE CHOICE. LOW FARES. GREAT CARE.

firstclimate RENATURE NATURE woodland WWF

9. Valheita tai epäolennaisuuksia

- Ei ole totta
- Venytellään totuutta
- Totuus on piilotettu sanojen/kuvien taakse, “blur”, ei tarkkaan kerrota
- Asiat, jotka eivät ole tärkeitä, nostetaan tärkeiksi ominaisuuksiksi

10. Käytetään symboleita väärin

- Täysin irrelevantteja symboleja yhdistetään esim. tuotepakkaukseen
 - Suomen lippu mokkapalalaatikkoon (9x – oma havainto)
- Oikeita symboleita käytetty väärin – eivät ole aidosti tärkeitä tai saavutettu, eivät merkitse mitään
 - Osa standardien labeloinnista liittyen laatuun on itseraportoinnin varassa

Yhteenveto

- Tarkkuutta jokaisen sanan kanssa
- Muista 3 elementtiä
- Pyydä neuvoa ja sparrausta
- Miten viestin voisi ymmärtää väärin
- Ole aito
- Seuraa mitä tapahtuu regulaatiopuolella
- Pysy ajan hermolla

Varoittavia erimerkkejä

- 1 **Innocent:** insincere TV adverts
- 2 **Keurig:** misleading recycling claims
- 3 **Ikea:** accredited illegal logging
- 4 **Windex:** misleading plastic packing claims
- 5 **H&M:** insincere sustainable fashion claims
- 6 **Hefty:** false representation of the product
- 7 **Ryanair:** false low-emissions claims
- 8 **Quorn:** unverifiable carbon-footprint claims
- 9 **Shell:** gaslighting of the general public
- 10 **Unilever:** unclear environmental claims
- 11 **HSBC:** misleading climate ads

Lisälukemista

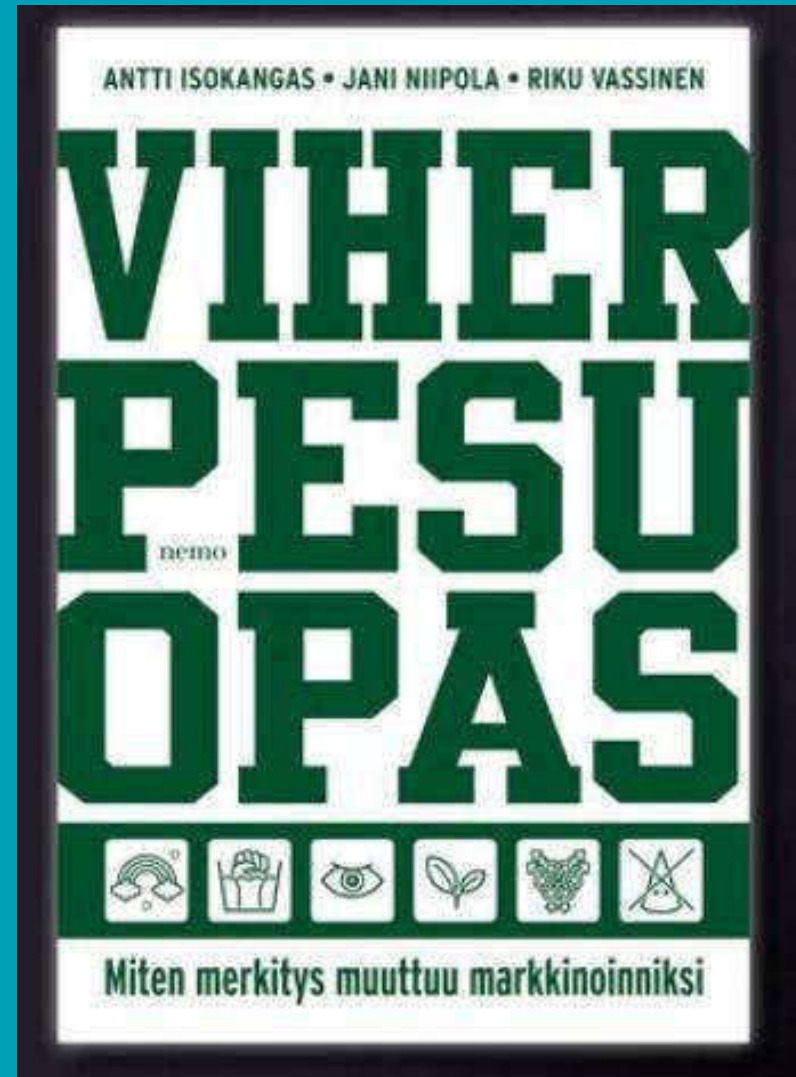
- Joutsenmerkki.fi:
 - Viherpesua vai ympäristövastuuta? – Joutsenmerkki
- EU haluaa yritysten viherpesun kuriin, uusi direktiivi tekisi valheellisista ympäristöväittämistä rangaistavia (yle.fi)
- Viherpesu, vastuu, ja strategia - Vastuullinen Suomi
- Yritysten viherpesu voi olla vastuullisuuden vastakohta | Otava

kristina.leppala@uef.fi

UEF connect

LinkedIn

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Esimerkkejä Hiilineutraali Pohjois-Savo -työstä

Vastuullisuusviestinnän
verkostotapaaminen 22.9.2023

Saara Karkulahti

Projektipäällikkö | Hiilineutraali Pohjois-Savo
Pohjois-Savon ELY-keskus

Pohjois-Savon ilmastotyön seuranta

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

- Pohjois-Savon ilmastotiekartta ohjaa maakunnan ilmastotyötä 5 painopisteen ja 113 toimenpiteen avulla.
- Ilmastotiekartan seurantatiedot kootaan 1 krt/vuosi 45 indikaattoritiedon avulla.
- Jokaiselle painopisteelle on valittu lippulaivaindikaattorit, jotka näkyvät verkkosivuilla tiekartan yhteydessä.
- <https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastotyö/ilmastotiekartta/>

Ympäristöalan klustereissa toimivat organisaatiot

Indikaattori kertoo Pohjois-Savon ilmasto-, bio-, kiertotalous-, energia- ja vesiklustereissa toimivien organisaatioiden lukumäärän.

127 kpl (2022) ↑ +12 kpl

115 kpl (2021)

Ympäristösertifioidut oppilaitokset ja päiväkodit

Indikaattori kertoo koulujen, päiväkotien ja oppilaitosten Vihreä-lippu -ohjelmien ja oppilaitosten kestävä kehityksen (OKKA) -sertifikaattien määrän maakunnassa.

18 kpl (2022) ↓ -1 kpl

17 kpl (2021)

Kestävien liikkumismuotojen osuus

Indikaattori kuvaa kestävästä liikkumisesta edistävien toimenpiteiden kulkutapavaikutuksia. Kestäviin liikkumismuotoihin lasketaan kävely, pyöräily ja joukkoliikenne.

42 % (2022) ↑ +8 %

39 % (2018)

Pohjoissavolaisia ilmastotekoja -videosarja

- 2 tuotantokautta
- 8 pitkää videota
- 5 teaser-videota (2. tuotantokausi)
- 21 yritystä/organisaatiota
- 2.650 katselukertaa YouTubessa / pitkät videot
- 41.050 katselukertaa / teaserit

"Parasta informaatioviihdettä pitkään aikaan!"

Kaikki videot:

<https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastotekoja/>

Ilmastotiekartta konkretiaan -nostot

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

- Uutiskirjeessä esiteltävä kuukauden nosto
- Uutiskirjeen lisäksi verkkosivuilla ja somessa esittelyt

Ilmastotiekartta konkretiaan – Helmikuu 2023:
Riikinnevan kiertotalousalueesta vihreän energian lippulaiva

Ilmastotiekartta konkretiaan – Toukokuu 2023:
Tahko saavutti Sustainable Travel Finland -destinaatiomerkin ensimmäisenä matkailukeskuksena Suomessa

Ilmastotekoja -kampanja

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Hiilineutraali Pohjois-Savo
@HIMApohjoissavo

Pohjoissavolaisia ilmastotekoja, osa 7 ☀️
Onko olemassa kestäviä hankintoja? 🌍 Ilmastotiekartan toimenpiteissä kannustetaan kuluttamisessa kiertotalouteen sekä kestäviin hankintoihin. ♻️ 1/4 #ilmastotekoja
Tutustu Pohjois-Savon ilmastotiekarttaan:
hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastotiekart...

Hiilineutraali Pohjois-Savo

"Olen opetellut korjaamaan vaatteita, jotta niitä voi käyttää pitempään."

Jos ostan uusia vaatteita, panostan laatuun ja ostan vain tarpeeseen."

ALT

Eläkeläisten ja työttömien keskeinen

Hyvä Saksi -tunnuksen maakunnan menestystä

EU:lta 2014-2020

Hiilineutraali Pohjois-Savo @HIMApohjoissavo · 18. elok. 2022

Tiesitkö, että...

- 🌍 40 % kuluttajista vähentää tietoisesti oman kuluttamisen määrää.
 - 🌍 Keskivertosuomalainen käyttää vaatteisiin ja kenkiin 880 € vuodessa.
- 2/4 #ilmastotekoja #pohjoissavo

1

Hiilineutraali Pohjois-Savo @HIMApohjoissavo · 18. elok. 2022

FINIX-tutkimushankkeen kyselyn mukaan:

- 🌍 56 % suomalaisista on kiinnostunut käyttämään vaatteiden korjauspalvelua.

3/4 #ilmastotekoja #pohjoissavo

1

Hiilineutraali Pohjois-Savo @HIMApohjoissavo · 18. elok. 2022

Lähteet:

- Sanoma Median Vastuullisuuskartta 2021
- Suomen tekstiili ja muoti 2020. stjm.fi/uutiset/suomal...
- Aalto yliopiston FINIX-tutkimushanke 2021. s-ryhma.fi/uutinen/selvit...

4/4 #ilmastotekoja #pohjoissavo

1

Keskeiset huomiot

- Faktat on oltava kunnossa, kun puhutaan ilmastoasioista.
- Lähteet tulee olla näkyvillä tai pitää pystyä kertomaan, mihin tiedot perustuu.
- Ilmastotekojen taustalla pitää olla oikeita tekoja ja konkretiaa, joilla on merkitystä.
- Huomiota saa enemmän, kun ilmastoviestintä on kiinnostavuuden ja oikeellisuuden lisäksi viihteellistä.
- Tavoitteellisessa viestinnässä on keskeistä kytkeä sisältö ydintehtävään.

Mukana
yhteisellä
polulla

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Tervetuloa yhteiselle matkalle kohti hiilineutraali Pohjois-Savo.

saara.karkulahti@ely-keskus.fi

www.hiilineutraalipohjoissavo.fi

[@HIMApohjoissavo](https://twitter.com/HIMApohjoissavo)